העולם הזה

השבועון המצויר לאינפורמציה

רח' נלוסקון 8 תל-אביב
(ליד תיאטרון "ה ב י מ ה")
מען המברקים: "עולמספר"
ת. ד. 136 טל. 26736
מו"ל: העולם הזה בע"מ
שום ישראל בע"מ, ת"א

השער

מלכת העליה הכופלנית
רחל קוין
(ראה במדינה)

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
שעיהו לביא

עורך משנה, תבניות:
אורי סלע

הכתב הראשי:
שמואל פרת

הצלם הראשי:
רן ברנע

חברי המערכת:
ריב איתן, משה בן-אפרים, יחיאל בשן, יהודה נבאי, ניצה נבי, לילי נלילי, רותי ורד, בועז זהבי, אוסקר טאביב, עמוס קינן, סילבי קשת.

מזכיר ראש מערכת ירושלים
יוחנן אורן

מזכיר מערכת חיפה:
אורי בן

מנהל מעבדה:
דוד שחיב

מנהל מבצעים:
שלמה אדיר

ראש המנהלה:
שלמה הררי

מכתבים

אל הירדן?

אני תמה על דבריו של אורי אבנרי במאמרו „אל הירדן" (העולם הזה 859) לאמור: „לא נדבר הפעם על מחיר הדם, על שורת החלקים אשר לכל אחד מהם יש אם ואשר אף לאחד מהם אין תחליף." מה רומז משפט זה — בורות או עיוורון? מחיר ... שכל עמנו על כך, כמוצאה ממעשי הרצח של מסתננים? האם פחות ממה שהיתה דורשת פעולה למניע את הירדון?

אתה מכמר את הענין אחת לכל הפעמים, ולי שקם את המחיר שיורש לבך. מאשר לחכות עוד עשרות שנים ולשלם במשך זמן זה מחיר יקר של ... הנער שנרצח לרגלים עלייך רצח ילדיהם ... מסתננים. הא נוכל יותר מהצער שיגרם ל-הורים (אשר) בניהם יפלו בפעולת שיחרור-הארץ יהיו אף הורים רבים שיהיו נאים בדבר, והנאמה ... הגבר את הכלל.

חנניה גפשטיין, ראשון־לציון

...מובן שהנוהגים האלימים אומרים לא להסתכסך עם שכנינו. אך היחוח (סיבוב שני) ... מוכב לכן ביומתנו, ובשעת־הכושר שאנו נבנאו.

מ. רוזן, יהושלים

...מאמר זה מצביע על הדרך בה עלינו ללכת: „ונהי הירדן" ממש כאשר מאזר שקדם לו ברור שלם כשם „לא זו הדרך" ומי יתן וישראל תלך בדרך זו ותיושע!

סתם קורא, תל־אביב

...להבניתו של אורי אבנרי יותר מתאים לקרוא „חלום על קיץ" מאשר „בסיון לשיקול צונן של מציאות בוערת". רבותי, אינני מאחל לכם שיזוקק לכך של מיירדן צוננים, שיישפך בידי ערבים. יפכח אותכם מחלומכם!

יחיאל ירון, הקריות

(א) נדכו את תעמולתנו לעידוד והתיחזק על שאיפות אוטופיות, או עתידות, לעצמאות (דרווים, קורדים, אלאוים וכו').

(ב) נשכיל את הפלח כי המכוע הבא שלנו יהיה מסע שיחרור. ולא מסע כיבוש, כי הפעם לא נגרש את הפלח ואת בעל־האחוזות גם יחד ונסכים את הקרקע עבור הקרן־הקיימת — אלא כי הפעם נגרש את בעל־האחוזות ונמסור את הקרקע לפלח, אשר מעבדו מדורי דורות.

(ג) המיבצע הראשון צריך להיות — לפי כל הניגון — להסדר המצב בלבנון, שהיא החוליה החלשה ביותר, ואין לצפות להתנגדות רצינית. לא כפי ניתן לכתים את השעולה תוך 24 או 48 שעות ולהקים ממשלה זמנית חוקית.

(ד) הצעד הלבנוני הבא הוא שיחרור חבל הארמונים, שיתן לנו גבול משותף עם תורכיה ויחסום את חוף הים התיכון בפני המדינות הערביות העוינות הנותרות.

(ה) צעד זה יגרום להתפוררות סוריה, ועם זאת תהליה ירדן מוקפת ותניע שעתה.

(ו) אז, כאשר הפכנו למנהיגו של נוש המזרח מגבול תורכיה עד ים סוף — תניע השעה לחושיט יד לבריתת עם מצריים ולהתחיל לחלום על עצמאות אמיתית ונטראליות.

יורם דלמר, חיפה

אינני מאמינם, אינני פאשיסט, אך דק פעולת תגמול ראויה לשמה עלולה לשים קץ להתפר קויותיהם החלוציות של מנהיגות ערב. אם תיפסח הזדמנות שניה, אחנו יכולים לסמוך על עזתן האי־כיבה של הימיוקראטיות העממיות.

אריה בוטל, פתח־תקוה

הנרשמתי מאד מהפעולה הדבה שהושגה בי כתבה „אל הירדן" (העולם) לפי עניות דעתי תאור מדוקן של המצב הנוכחי מנקודת־ראות של־ בלית. מדיניות וצבאית מחייב דוקא בן כמה עשי־ רית או מאות דפים שחלקים ניכרים ממנו עלי־ לים להיות סוד בתום של המדינה. וכל מה שנכתב ... אינו אלא ניפה בים.

רפאל עטרון, תל־אביב

גם כמה טיפות על ראש עוויות, לפעמים, לעורר את המוח למחשבה עצמית.

זרועית האוקי

העם נכסה לזרועותיך. אלוף יגאל אלון.
העם נכסה לזרועותיך, האלוף.
האימנות, הבטחתך!
אלי קרב, מול נחש, מלך בני עמון!
לנבור על שממת הארץ ושממת הלבבות!
יען כי שבעינו מהניו, הרץ לפנינו בסוס יגע,
זה ארבעים שנה במדבר!
כי לזרא לנו פושקי שפתיים חדלי מעשי!
למחפש האתונות דמית —
נבוה משכמך ומעלה מכל העם
אם אות תתן, אתך נלך כולנו!

אהוד, תל־אביב

דיוקנים את הלכנים

בבאר־שבע, מהכסכת־העדות, חבר בנו בן ה־8 של בין (מהנדס מחוז הנגב של הסוכנות, מנא־ ליציה או עליה זה...) מכית־הספר, חבוי וסרוט, והודיע בקול ענות נצחון: „הרבצנו לאשכנזים!"

חיים חבון, באר־שבע

נא לערוך משאל על הנושא: התקבצות העדות לשבטים באזורים מיוחדים כמו 12 השבטים בז־ מנו, או כמו חלל הדרוזים בסוריה והפלמח וה־ וואלונים בבלגיה. לדעתי, ויכוח כל עדה באזור נפרד משלה) יעזור לעדות המזרח להראות את כשרונותיהן, כי למעשה אין נתונים לנו (כיום) כל אפשרות להתקדם... כמה שופטים, עורכי־ דין, רופאים, מוזיקאים, קציני משטרה יש לעדה (התימנית) שלנו בארץ, לעומת מספרנו המניע ל־150 אלף אישי?

עזריאל יעקבי, שערים, רחובות

כזה מין!

רשימתם המדעית על בעיות המין של הפרי עיש (העולם הזה 860) היתה מעניינת מאד. שמח־ תי לשמוע כי רק אישי־מדע בעל מיקרוסקופ יכול להבחין במינו של הפרעוש (או הפרעושה)). אם כן, איך יודע פרעוש, שאין לו מיקרוסקופ, אחרי מי עליו לחזר בראשונה חבר, איך הוא יודע אם זה הוא או היא?

יחיאל קרני, ירושלים

פשוט מאד. אם הוא רואה חבר, סימן שזה זכר. לעומת זאת, אם הוא רואה חברה, יכול הוא להניח בבטחון שזו נקבה.

פלום או מינום

כתבות כמו „חברה סלונית" (העולם הזה 852) או „התקליט מחנך הדור" (העולם הזה 856), הוכי־ או בצורה הנורמה לנוער שאינו מאורגן שיקח בעצמו צורות אלה לדעתנה וינסה ליצור את אותה ההברה הסלונית לפי המתכונת המתוארת. אף כי לפי דברי העורך היא שלילית וחסרת־תכלית... (אמנם) אין להעלים עין (מן התופעות). אולם יש להניח את המאמר כך שהקורא לא יתלבט ושיהיה ברור בו כי נושא זה הוא מינום מוחלט.

חבר המוסד החינוכי, משמר־העמק

מן הראוי שהקורא ממשמר־העמק יסמוך יותר על כושר־החשבון של הקוראים.

אחד: אפס

במאזר הדו' (העולם הזה 858) — האם זו פליטת־יד של הבחור הסדר, או שבאמת הזנות בהמבורג היא ספורט; ואם כן — למה תקופתה הנשים?

ש. ויינר, חיפה

העולם הזה גורם כי ספורט הוא ענין לחובבים בלבד, לא לאנשי (ולנשי) מקצוע.

קושיות על קושיות

אחרי הצלחת המאזר תצפית, יש לפרסם מדור של „שאלות ותשובות" בו ימצא כל איש פשוט את התשובות של הבעיות המטרידות אותו מדי יום ביומו... יש לבקש במוכן את בעלי השאלות שלא ישאלו שאלות טפשיות, כגון „למה עיני הסינים צרות?" או „למה הכושים שחורים?"

אפרים כראדי, מגדיאל

שאלה מספר 1 (של המערכת): „מי מוציא את מס ההכנסה?"

צפה לשינוי קיצוני

היכונו לקבלת־פנים נלהבת למדורכם החדש תצפית. גם אני רוצה להרים את תרומתי. המכו־ כסת על אינפורמציה מוסמכת:

צפה לכך כי מהר תזרח השמש במזרח. על אף התנגדות חריפה מצד האמריקאים. כן אין כל ספק כי כדור הארץ יוסיף להסתובב.

שמואל טננבוים, טבריה

עורכי תצפית יהירים מן הקורא טננבוים. אחרי פיצוץ פצצת־המימן האחרונה שיב אין הדבר די בטוח כדי להיכנס למדור.

בין מאות המכתבים למערכת שאני קורא מדי שבוע, אני מחשיב במיוחד את מכתביהם של קוראינו בחוץ־לארץ, רובם סטודנטים ישראליים, הנושאים בולים צבעוניים מכל כנ־ פות תבל. לא זה בלבד שיש להם המרחק הדרוש כדי להעריך את העולם הזה באופן אובייקטיבי יותר, אלא שהם גם מספקים, לעתים קרובות, אינפורמציה מקורית מעני־ ינת.

את אחד המכתבים האלה, שקיבלתי לאח־ רונה, הייתי רוצה לפרסם הפעם במלואו. הכותב הוא דן חת, ישראלי צעיר הלומד חקלאות באוניברסיטה אירופית מסוימת. לפי בקשתו, אשמיט כמה פרטים, בגלל מסיבות שיובנו על־ידך בקראך את הדברים.

„היות ולומד אני עם ארבעה סטודנטים סורים," כותב דן, „היתה לי ההזדמנות ל־ שוחח עם אחד מהם שיחה ארוכה, ועם שני שיחה קצרה יותר. לפי צורת חייהם, אני מטיק שאין הם נמנים עם בני המשפחות ה־ עשירות.

...יתכן ותהיה מעונין בכמה נקודות מתוך המחשבה הפוליטית של הסטודנט הסורי, כפי שסיכמתי לעצמי לאחר השיחה. היא התנהלה בשתי פגישות. באחת מהן השתתף גם סטו־ דנט שני, שהוא פלט מחיפה. צורת דיבורו היתה, כמובן, חריפה יותר.

ואלה הנקודות:

● אין הבדל עקרוני בין היהודים והער־ ביים. יש מקום לשיתוף־פעולה בין שני ה־ עמים, בתנאי שירוסנו הקיצוניים משני ה־ צדדים, וכי יהיו ויתורים הדדיים. המטרה: לשחרר את המרחב מן האימפריאליזם ולה־ קים כוח ניטראלי, שיצטרף להודו ויתנגד ל־ קומוניזם.

● כל המנהיגים הערביים מכורים למע־ רב, ובכלל זה גם נגיב ושישקלי. הליגה ה־ ערבית מצביעה באו"ם כרצון המערב. הוא הדין לגבי המנהיגות הישראלית. פעולת ה־ מנהיגים בשני הצדדים נוגדת את האינטר־ סים של עמיהם.

● החרם הערבי גורם לקשיים חמורים למדינת ישראל. המוני היהודים המהגרים מן הארץ הם עדות לכך שהמצב בארץ קשה מאד. לולא עזרת האמריקאים היתה המדינה הישראלית מתמוטטת. לעומת זאת מתחי־ לים הערבים להתפתח. אם תגדל עוצמתם, ואם לא יושג בינתיים שלום יציב, יכבשו הערבים את הארץ. אולם היהודים יוכלו לח־ זות במדינה הערבית.

● לגבי ההיסטוריה: האנגלים בגדו ב־ ערבים. הם (וכיום גם האמריקאים) יראים מפני תקומת הקיסרות הערבית מחדש. על כן הם מסכסכים את עמי המרחב זה בזה. מאורעות 1936 היו התמרדות הערבים נגד השלטון הבריטי. היהודים עמדו לצד האנג־ לים, ועל כן נפגעו.

● במלחמת־העצמאות ניגפו הערבים היית ומנהיגיהם היו מכורים והיות והאנגלים, האמריקאים והרוסים כאחד עזרו ליהודים. ה־ ראיות: חיילים אמריקאים ורוסיים נשלחו ל־ עזרת היהודים (מחיל), בחיפה הודיעו ה־ אנגלים ליהודים מראש את המועד המדויק של יציאתם. כך אישרו ליהודים לתקוף ראשונה. הלגיון הערבי, בפקודת האנגלים, חשף את אגף הצבא המצרי ליד נגבה. עצר על־ידי כך את התקדמות המצרים לעבר תל־ אביב. האמריקאים והרוסים, שהצביעו יחד בעד הקמתה של מדינת ישראל, גם שלחו לא נשק.

●

עד כאן מכתבו של דן. השבוע נלחיתי לחולית־הכיסוי שלנו, שחקרה את תוצאות הבחירות בנצרת. השתמשתי בהזדמנות ה־

טובה כדי לשוחח עם כתריסר ערבים מש־ כילים, בני כל העדות והמפלגות. לא הופ־ תעתי לשמוע כי דעותיהם והערכותיהם כמ־ עט זהות עם אלה של הסטודנט הסורי הנזכר במכתבו.

מובן שהתמונה כולה היא תערובת של מציאות ודמיון, אמיתות וחצאי־אמיתות, את התחזתה אשפה לגלות עוד בספרו הידוע של ג'ורג' אנטוניוס, התועמלן הערבי־הלבנוני הגדול, תקומת הערבים — ספר שכל ערבי משכיל חייב לקראו כדי להבין את מחשבת הערבי. אגב, אין זאת אלא שערוריה שספר זה טרם תורגם, עד כמה שידוע לי, לעב־ רית.

שאלתי כמעט את כל בני שיחי כיצד יו־ שג לדעתם שלום בין ישראל ומדינות ערב. לא היה צורך להזכיר להם כי הם יהיו ה־ ראשונים שייהנו משלום זה. רק ערבי אחד, אדם בעל עבר אנטי־בריטי מובהק, אמר ש־ החזרת כל הזכויות למעוט הערבי בארץ הוא הצעד העיקרי להשגת השלום. כל השאר היו תמימי דעים כאילו נדברו ביניהם מראש, ש־ השלום אינו תלוי לא ברצון היהודים ולא ברצון הערבים, אלא באנגלים ובאמריקאים.

איני יודע באיזו מידה גרמה לכך התעמו־ לה הקומוניסטית. עובדה היא שכל הערבים, כולל האנטי־קומוניסטים המובהקים ביותר, שונאים את האנגלים והאמריקאים שנאת־ מוות, סבורים שהם אשמים בגורלם. אולי יש בכך משום אירוניה של הגורל. בעוד שרוב הישראלים בטוחים כי האנגלים יצאו מן הארץ אך ורק כדי לתת לצבאות ערב את ההזדמנות להשמיד אותנו, בטוחים כל הערבים כי קרה דוקא ההיפך: האנגלים עזבו את הארץ, כדי לתת ליהודים את ההזדמנות להשמיד את הערבים, בעזרת האמריקאים.

האמריקאים אינם מעוניינים, כשום מה, בשלום בין ישראל והערבים. כך, לפחות, סבורים הערבים. ומכיוון שכל המנהיגים ה־ ערביים במרחב (להוציא את מצריים) מכורים כיום לאמריקאים ולאנגלים, ומכיון ש־דעת הערבים זה גם הדין לגבי מנהיגי ישראל — מה הטעם להשתדל למען השלום?

●

אני יכול שלא לספר לך מעשה משעשע, בביתו של אחד הסוחרים המוסלמים הגס־ בדים, גבר נמוך־קומה וחובש תרבוש, גיל־ גלתי את השיחה למעמד האשה הערבית ו־ בעית ריבוי הנשים. המארח הפליג מיד ב־ הסברה ארוכה, קבע בתוקף — ובקול רם — כי זכותו של הבעל לגרש את אשתו אם אינה מכינה לו חומוס כרצונו, או אם אינו מוצא את הסעודה מוכנה בחוזרו הביתה.

לפתע, בהגיעו לשיא דבריו, נשמעה דפי־ קה חזקה בדלת שחיברה את חדר־האורחים עם חדריה של האשה. המארח הפסיק את דבריו, קם ויצא. כעבור כמה דקות חזר — אך לא המשיך בשיחה עם נושא זה.

אכן, רבות דרכי השלטון של האשה.

●

כאן המקום למלא את משאלתי של מא־ רח אחר, אחמד פאהום בק, הנזכר בדו"ח על בחירות נצרת. אחמד בק הוא גם אחד מגדולי הציידים בארץ. גאותו המיוחדת הי־ תה בכלב פוינטר חום־לבן בשם פאזל. הוא קיבל אותו כמתנה מידי גרו גרא, איש שרות בתי־הסוהר, שהיה זמן רב קצין משטרת המנדט בנצרת. עתה שבור לבו (של אחמד בק): הכלב אבד.

אם אחד מקוראי העולם הזה מצא אותו, שמא יואיל להודיע על כך לאחמד בק ויז־ כה לברכת אללה?

שמעי ישראל

העולם הבא

ישראל עוז
לאינפורמציה

התכנית הכלכלית החדשה

אחרי הכרזתו של הנרי בייעוד כי ש־ ראל התבססה יפה מבחינה כלכלית ולכן אפשר לקצץ במענקה, ולאחר שמערכת העולם הבא למדה מתוך עתוני־הערב כי קיצוץ זה כמוהו כקיצוץ בשכרו תקות ישראל, הרי היא מביאה בזה בכל הענוה הצנועה מספר הצעות כיצד לקדם את פני הרעה ולהמתיק את הגזירה.

● יוקם משה מיוחד שייקרא „מיפקדת לשעת־חרום לשבירת הבסיס הכלכלי של יש־אל". שר מיוחד, שייקרא: שר־ הכ'קלה, יעמוד בראש. מוסד זה יח־ חייב לקרב חרפת רעב לישראל, להרוס את תעשיותיה, להשבית את פועליה, ועל־ידי כך להשמיט את הקרקע מתחת לטענה האנטישמית כאילו יכולה ישראל להת־ על המענק.

● בכל צדי הדרכים יוצבו שלטים לא־ מור: „דרוק את בדל הסיגריה הבוערת — אולי תצליח רהצית שדה!"

● המכון לפריון העבודה וחייצור ייק־ רא מעתה ואילך „המכון לרפיון העבודה ו־עיצור". תיקבע מיכסת־מאקסימום לל פועל, והעובר עליה ייענש בכל חומר־הדין.

● אנשי־עסקים, שיוכיחו בעליל כי הב־ ריחו לחוץ־לארץ מיליון ל"י ומעלה, ישוחררו מתשלום מס־הכנסה, כעידוד לתכנית הלקלקית החדשה.

● לא יקבל אדם היתיר־ירידה מן הא־ רץ, אלא אם כן עבר תחילה קורס אינ־ טנסיבי מזורז, בו ילמדוהו אנשי מדע וקלקלה דגולים כיצד להפיץ את דיבת־ הארץ ולהשמיצה בגויים.

● שאר המוסדות, כגון המשביר ה־ מ־כזי, סול־בונה, קול־יש־אל, קייזר־ פריזיר, הכנסת והתאחדות־בעלי־התעשיה ימשיכו לפעול כמו עד כה.

החמשיר

היה היה איש מהימן
שאמר: „פצצת המימן
תתקיים כאן לעד.
יש ספק רק אחד:
האמנם נתקיים א נ ו כאן?